# הוכחת נכונות דקדוק 1

בהרצאה 7 ראינו את הדקדוק:

$$G = (V, T, S, P):$$

$$V = \{S\}, \qquad T = \{a, b\}, \qquad P = \{S \to aSb | ab\}$$

 $L = \{a^n b^n : n \in \mathbb{N}^+\}$  ואמרנו שהשפה המתאימה ואמרנו

. כיוונית. בהכלה בהכלה בהכלה בהכלה כיוונית. כלומר נראה כי בהכלה את נוכיח באינדוקציה. כלומר באינדוקציה

בכל כיוון נבצע אינדוקציה על המשתנה המתאים (גודל המילה, מספר צעדי הגזירה).

### $L \subseteq L(G)$ :כיוון ראשון

:|w| נוכיח באינדוקציה חזקה על

 $|w| \in [2]$ בסיס: נראה נכונות עבור

עבור  $|w| \in \{0,1\}$ , לא קיימת כזו בL, ולכן התנאי מתקיים באופן ריק.

S o ab מילה מתאימה, ואכן מתקיים  $S \Rightarrow^1 ab$  כי קיים מלה מלל מתאימה, ואכן עבור צבור  $S \Rightarrow^1 ab$ 

|w|=i ונוכיח עבור אבור, |w|=j< i לכל נכונה לכל נניח כי הטענה נניח יהי  $i\geq 3$  יהי

נחלק לשלושה מקרים:

. אין מאקיים באופן (אי אין מילים בשפה באורך אי זוגי. אין מתקיים באופן ריק. |w|=2k+1

 $w=a^kb^k$  נראה סדרת גזירה עבור איז  $w=a^kb^k$  מקרה בשפה באורך המילה היחידה בשפה באורך הזה  $w=a^kb^k$ 

$$S \rightarrow aSb \Rightarrow^* aa^{k-1}b^{k-1}b = a^kb^k$$

כאשר המעבר השני נובע מהנחת האינדוקציה. ■

### $L(G) \subseteq L$ כיוון שני: 1.2

 $\gamma \in (V \cup T)^*$  טענה מענה ולכל ולכל  $n \geq 1$  לכל לכל יותר: מענה מענה מענה ולכל ולכל ולכל ולכל ולכל ו

. (כאה) איך הוא יודעים אנחנו מ-S ב-n ב-א הגענו למשהו (כלומר, אם  $\gamma=a^nSb^n$  או  $\gamma=a^nb^n$  אזי אנחנו איך אזי אנחנו  $\gamma=a^nSb^n$  או איך אנחנו איך אנחנו למשהו

ואכן, הוכחת הכיוון הזה נגמרת כשנסיים עם הטענה החזקה. כי לכל  $w\in T^*$  אם  $w\in S$  אזי מההגדרה קיים  $w\in S$  אזי מתקיים (שאינה מכילה משתנים) חייבת אם כך להיות מהצורה  $w=a^nb^n$  ולכן שייכת ל- $w=a^nb^n$ 

נוכיח את הטענה החזקה, באינדוקציה על אורך הגזירה:

 $S o ab | aSb \in P$  ומתקיים P ומתקיים בדיוק מפעילים מפעילים  $\gamma = ab$  או  $\gamma = aSb$  ואכן .n=1

 $S\Rightarrow^n \beta\Rightarrow \gamma$  אזי מתקיים:  $S\Rightarrow^{n+1} \gamma$  עד: נניח שהטענה מתקיימת עבור n כלשהו ונוכיח עבור n+1 עבור וווכיח עבור

לא ניתן להמשיך אבל אם  $eta=a^nb^n$  אבל אם  $eta\Rightarrow\gamma$  שכן לא אפשרי, שכן המקרה אבל המקרה אבל המרט. אבל אבל המרט אבל המקרה השני לא המשיף האבל אבל אבל המקרה אבל המקרה השני לא ניתן להמשיך לא ניתן להמשיך לאזור.

(S') שתי אפשרויות לצעד הגזירה אחרון בסדרה (לפי כללי הגזירה של  $\beta = a^n S b^n$ , אם כך,

 $.eta \Rightarrow a^{n+1}Sb^{n+1}$  ולכן  $S \rightarrow aSb$  :או:  $\beta \Rightarrow a^{n+1}b^{n+1}$  ולכן  $S \rightarrow ab$ 

ואכן קיבלנו את ץ כנדרש בטענה החזקה. מש"ל.

### 2 הוכחת נכונות של דקדוק – דוגמה 1.3

ASb|aSbb|aSbbb|ab|abb|abb| הגזירה: הנדירה, אורשימת, ורשימת, הא $G=(\{S\},\{a,b\},S,P)$  יהי

מהי שפת הדקדוק?

$$L(G) = \{a^n b^k : 1 \le n, k; n \le k \le 3n\}$$

b 3 מוסיפים אחד ולכל מחות b אחד ולכל מוסיפים a מוסיפים בכל כי בכל

L=L(G) כסמן את התוצאה לעיל בL לעיל ב

יותר: לשם כך נוכיח טענה חזקה ותר:  $L(G) \subseteq L$ 

 $n \leq k \leq 3n$  עבור  $\gamma = a^n b^k$  או  $\gamma = a^n S b^k$  או גרירה. אזי  $\gamma = a^n S b^k$  עבור בדקדוק ב- $\gamma$ 

. אכן עונה על תנאי אכן אכן  $\gamma=a^nb^k$  מהטענה בדקדוק שנגזרת מילה טרמינלית שכן כל מילה אכן אכן אכן אכן אכן אכן מהטענה

נוכיח באינדוקציה על אורך הגזירה כי הטענה נכונה.

. כנדרש. S o ab|abb|abb|aSb|aSbb|aSbb|aSbb| נקבל: (n=1) נקבל נדרש. בסיס: עבור צעד גזירה יחיד

נניח כי הטענה מתקיימת עבור t+1 צעדי גזירה, ונוכיח עבור t+1 צעדים.

מהצורה: צעדים, אחרי t צעדים, אחרי מהצורה:

$$S \Rightarrow^t a^t S b^{k'}$$

t+1 -ה בצעד את הגער להמשיך לא ניתן אחרת אם באמצע, באמצע, שכו הייב שיהיה.  $k' \in [t,3t]$  כאשר

נסמן להתקיים יכול הבאים אחד אחד הגזירה לפי כללי לפי יכול  $r \in [1,3]$ נסמן

$$S \to^t a^t S b^{k'} \to a^{t+1} S b^{k'+r}$$
$$S \to^t a^t b^{k'} \to a^{t+1} b^{k'+r}$$

. כנדרש. t + 1 < k' + r < 3t + 3 נדרש.

 $w \in L(G)$  כי |w| כי באינדוקציה על . $w \in L$  תהי . $L \subseteq L(G)$  כיוון שני:

בסיס: עבור אפשר לגזור בצעד יחיד, שכן את שלושת הראשונות אפשר לגזור בצעד יחיד, שכן שלוש (את שלוש ואכן את שלוש ואכן את יחיד, שכן שלוש אפשר לגזור בצעד יחיד, שכן שלוש אנזרה הרלוונטיום קיימים. והרביעים מגזרת ע"י מ $S \to aSb \to aabb$  ואלה כל המילים הרלוונטיות.

, אחרת, הטענה מתקיימת באופן ריק. אחרת,  $w \notin L$  אם  $g \geq 5$  כאשר באורך עבור עבור עבור אורך, ונוכיח עבור עבור w באורך  $w \in L$  אם  $w \in L$  נסמן:  $w \in L$  באורך  $w \in L$  באורך  $w \in L$  באורך עבור מאר באופן ריק.

אבחנה: נוכל להניח ש $2 \leq n$  (אחרת w עד אורך 4, כמו בבסיס).

נסמן:  $r=|\alpha|$  יהי שלם. יהי לאו דווקא לאו 1.  $1\leq \alpha \leq 3$  כאשר כאשר לאו נסמן נסמן

$$w = a \cdot \underbrace{a^{n-1}b^{k-r}}_{u}b^{r} = aub^{r}$$

. שימו לב שהקושי הטכני הוא בבחירת r טובה, כך ש $u \in L$  טובה, כך טובה הטכני הוא בבחירת שימו לב

 $u\in L$  אם סדרת ל-w סדרת עם הכוכבית נובעת מכף אזי קיימת ל- $S\Rightarrow aSb^r\Rightarrow^*aub^r=w$  הגזירה עם סדרת ל- $u\in L$  אם עם האינדוקציה. לכן ל- $v\in L$  כנדרש.

 $.1 \leq \frac{k-r}{n-1} \leq 3$  כי גראה (ואז נראה כי 1 כי ווכיח נוכיח מיילה נוכיח כי  $u \in L$ ים להוכיח נותר להוכיח נותר

בשבר: בשבר, נתבונן החלק העני, לגבי לעיל). לאבי מכך מכך מכך מכך  $2 \leq n$ 

$$Q = \frac{k-r}{n-1} = \frac{\alpha n - \lfloor \alpha \rfloor}{n-1} = \frac{\alpha n - \alpha + \alpha - \lfloor \alpha \rfloor}{n-1} = \frac{\alpha (n-1) + \alpha - \lfloor \alpha \rfloor}{n-1} = \alpha \frac{\alpha - \lfloor \alpha \rfloor}{n-1} \ge \alpha$$

 $|\alpha - \alpha| \ge 0$  ש מכך נובע האחרון המעבר המעבר כאשר

נותר להראות ש $Q \leq 3$  נחלק לשלושה מקרים:

 $Q=3\leq 3$  במקרה זה .lpha=3 במקרה מקרה

מקרה שני:  $\alpha \leq 2$  במקרה זה:

$$Q = \alpha + \frac{1}{n-1} \le 2 + 1 = 3$$

נציב  $\alpha-\lfloor\alpha\rfloor\leq \frac{n-1}{n}$  וכן  $\alpha\leq 3-1/n$  אז בהכרח  $\alpha, n\in\mathbb{N}$  עבור  $\alpha=k/n$  נציב מקרה שלישי:  $\alpha<\alpha<3$  היות ומתקיים מ $\alpha=k/n$  עבור מבור משוואה של השבר ונקבל:

$$Q \le 3 - \frac{1}{n} + \frac{\frac{n-1}{n}}{n-1} = 3 \le 3$$

# 2 ההיררכיה של חומסקי

הוגדרה על ידי נועם חומסקי<sup>1</sup> ב1956, והיוותה בסיס לחקר השפות הפורמליות במדעי המחשב.

הרעיון הכללי הוא, שעל ידי השמת "מגבלות" על דקדוקים, נוכל לסווג אותם לכמה סוגים שכל אחד מהם מתאים למודל "אוטומטים" שונה.

הרעיון המקורי היה שעל ידי השמת "מגבלות" על דקדוקים, נוכל לסווג אותם למורפולוגיה אנגלית (שפות רגולריות), או דקדוק אנגלי (שפות חסרות/תלויות הקשר).

לכל מודל דקדוקי קיים מודל חישובי, סוג של אוטומט, שכוחו מספיק בדיוק לקבלת שפות ממשפחת הדקדוקים המתאימה.

#### ההיררכיה עצמה 2.1

קיימים ארבעה סוגי דקדוקים, ובכל קבוצה עוקבת מוסיפים מגבלות נוספות.

$$\Gamma_3 \subseteq \Gamma_2 \subseteq \Gamma_1 \subseteq \Gamma_0$$

. שיכול ליצור שיכול היוצר היודל שיכול ה"חלש ביותר" אותנו מהו העניין אותנו היוצר היוצר היודל שיכול ליצור אותה. שיכול ליצור אותה שפה תיקרא מטיפוס ו

- . לא נעסוק בהם בקורס. לדוגמה, aBAb o bbc . לדוגמה, מותר שיהיו כללים מקצרי אורך. לדוגמה, מותר שיהיו בפרט, מותר שיהיו כללים מקצרי אורך. לדוגמה, מחדש בקורס חישוביות). המודל הזה כה חזק שהוא שקול למכונת טיורינג כללית, ומכונת טיורינג שקולה למחשב כללי. (נראה בקורס חישוביות).
- $\beta, S \to \epsilon$  אזי דופן הוא דופן יוצא דופן יוצא קמר: קלוים אזי , $\alpha \to \beta$  אזי קמר. כלוים שאינם מקצרי אורך. כלים אזי ווצא דופן דופן הוא דקדוקים הלויי הקשר: כאן יש עליה מגבלת זיכרון לינארי. (נראה לקראת סוף הקורס).
  - כללי משתנה בודד. כלומר, כל כללי שמאל של הכללים היה תמיד משתנה בודד. כלומר, כל כללי הקדוקים הסרי הקשר: כאן נוספה מגבלה הדורשת שבאגף שמאל של הכללים היה משתנה בודד. כלומר, כל כללי משתנה בודד, ולא  $\alpha \to \beta$  דורשים ש $\alpha \in V^1$  ושוב, מותר ב $\beta$ . השם "חופשיי הקשר" נובע מכך ש $\alpha \to \beta$  הוא משתנה בודד, ולא משנה היכן הוא מופיע בתוך הצורה הפסוקית, ניתן החליף אותו ב

המודל הזה שקול לאוטומט מחסנית אי דטרמיניסטי, ואנחנו נעסוק בו בהמשך הקורס.

<sup>. (</sup>פחות מגניב). הוא יהודי-אמריקאי ממוצא פולני, לימד 50 שנה ב-*MIT* ומתגורר במסצ'וסטס (מגניב!). הוא גם מתנגד לעצם הקיום של מדינת ישראל, ותומך מוצהר של חמאס וחיזבאללה (פחות מגניב).

"למשפחת דקדוקים זאת חשיבות מיוחדת כיוון שחלק גדול מהתחביר של שפות התכנות ניתן לתיאור באמצעות דקדוקים חופשיי הקשר". – הטכניוו

# . אמאלי: דקדוקים או לינארי ימני דקדוק דקדום: דקדוקים רגולריים: $\Gamma_3$

.  $(\forall A,B\in V,\forall\sigma\in\Sigma)$   $S\to\epsilon$  ,  $A\to a$  , אם זה לינארי שמאלי),  $A\to Ba$  (או  $A\to aB$  : כל כללי השכתוב הם מהצורות.  $\epsilon-NFA$  , NFA הבאים: הבאים לכל המודלים רגולריות, כלומר, לכל המודלים הבאים:

## 2.2 דקדוקים רגולריים – בניית דקדוק בהינתן אוטומט

 $(A \to Ba)$  ובין דקדוק לינארי שמאלי (כל הכללים מהצורה מהצורה ( $A \to aB$  ובין הכללים מהצורה ימני (כל הכללים מהצורה בין דקדוק לינארי שמאלי (כל הכללים מהצורה הבין גם, נוכיח שהם שקולים בכוחם.

נוכיח גם כי דקדוק לינארי ימני שקול לשפות רגולריות, בהכלה דו כיוונית:

 $\Gamma_3$  בוצת משפט 1: קבוצת השפות הרגולריות מוכלת ב

L(G)=L(A)=L ער כך הקדוק נבנה בנה הוכחה:  $A=(Q,\Sigma,q_0,\delta,F)$  עבורה אוטומט עבורה. לכן קיים עבורה אוטומט ובנה אוטומט אוטומט ובנה בקדוק האוטומט ובנה הוכחה: תהי

. נקצה משתנה לכל מצב של A. נרצה שיתקיים: בדקדוק של G. נקצה משתנה לכל מצב של A. נרצה שיתקיים:

$$\forall w \in \Sigma^*, \forall p, q \in Q(A) : \hat{\delta}(p, w) = q \iff p \Rightarrow^* wq$$

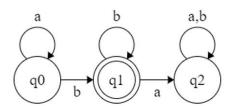
(F = 1)כמו כן, נצטרך לטפל במצבים סופיים (ב

$$G = (V = Q, T = \Sigma, S = q_0, P)$$
 (נגדיר: נגדיר:

 $p = \delta(q, a)$  אם  $q \to ap$  את הכלל  $q \to ap$  נוסיף ל- $q \in \Sigma, q \in Q$  לכל

q o a, נוסיף גם את הכלל,  $p \in F$  אם

לדוגמה: נתון האוטומט הבא:



נמיר אותו לדקדוק:

$$T = \{a, b\}, \qquad S = \{q_0\}, \qquad V = \{q_0, q_1, q_2\}$$

$$P = \{q_0 \to aq_0, \qquad q_0 \to bq_1, \\ q_1 \to bq_1, \qquad q_1 \to aq_2, \\ q_2 \to aq_2, \qquad q_2 \to bq_2, \\ q_0 \to b, \qquad q_1 \to b\}$$

#### לקראת הוכחת נכונות הבנייה 2.3

. נוכיח תחילה עבור שפות שבהן  $\epsilon \notin L$  שפות שפות מכלילים.

נשתמש בכמה טענות עזר:

w או  $\alpha$  מהצורה  $\alpha$  אז  $\alpha$  מהצורה  $\alpha$  אז  $\alpha$  אז  $\alpha$  מהצורה  $\alpha$  אז אזי, אם מתקיים  $\alpha$  אזיי, אם מתקיים  $\alpha$  אונים  $\alpha$  אונים

lpha של הורך סדרת הגזירה של הוכחה: באינדוקציה על אורך

A=A, B=A, B=A בסיס:  $A\Rightarrow^0 \alpha$  כאשר B=A בהכרח A=A בהכרה זה בהכרה  $A\Rightarrow^0 \alpha$ 

i+1 באורך גזירות סדרת עבור סדרת ונוכיח עבור, גזירות באורך אורך סדרת נניח שהטענה נכונה עבור סדרת באורך

 $A\Rightarrow^i \beta\Rightarrow \alpha$  כך ש $A\Rightarrow^{i+1} \alpha$  שפשר לרשום את סדרת אפשר . $A\Rightarrow^{i+1} \alpha$ 

 $B \in V$ ,  $w \in T^*$  כאשר wB או w מהצורה  $\beta$  מהנ"א,

היות האחרון ניתן להפעיל אחד מהכללים מהגדרת היות האוי eta את הייבת אחד מהכללים מהגדרת מהצורה שורה מהגדרת הייבת להיות מהצורה מהצורה הראים:

,כנדרש,  $\alpha=w\sigma\mathcal{C}$  נסיק ואז נסיק  $B o\sigma\mathcal{C}$  כנדרש,

. כנדרש.  $(w,w\sigma)$  או טרמינלית נקבל מילה במקרה ה $B o \epsilon$  או או כלל מהצורה כלל מהצורה ה

 $. orall w \in \Sigma^*, orall p, q \in Q(A): \hat{\delta}(p,w) = q \Longleftrightarrow p \Rightarrow^* wq$  בענת עזר . orall v

לכל מילה מעל הא"ב ולכל שני מצבים באוטומט: המעבר ממצב אחד למצב אחר על ידי קריאת המילה, שקול לכלל שיכתוב.

 $: \hat{\delta}(p,w) = q$  ש (נניח על אוד), באינדוקציה על בכיוון אחד), באינדוקציה (רק בכיוון אחד).

בסיס: עבור p'=p' נקבל אפס צעדים. (תזכורת: בחרנו  $\hat{\delta}(p',\epsilon)=p'$  מתקיים אפס צעדים. (תזכורת: בחרנו w=0 בסיס: עבור w=0 נקבל e-NFA היינו לוקחים e-NFA עבור השפה e-NFA

:מתקיים:  $w=u\sigma$  נסמן כרגיל, כרגיל, עבור עבור עבור ונוכיח עבור |w|=i ונוכיח נניח כי הטענה נכונה עבור

$$\hat{\delta}(p,w) = \delta(\hat{\delta}(p,u),\sigma) = \delta(q',\sigma) = q$$

כאשר השוויון השני נובע מהנ"א.

 $p \Rightarrow^* uq' \rightarrow wq$  ולכן קיימת סדרת הגזירה נקבל שבדקדוק קיים הכלל  $q' \rightarrow \sigma q$  ולכן קיימת הגזרת הבנייה נקבל שבדקדוק קיים הכלל כנדרש.

ניגש להוכיח את הטענה המרכזית של הבנייה, בהכלה דו כיוונית:

#### הוכחת נכונות הבנייה 2.4

 $y \neq \epsilon$  נקבל , $\epsilon \notin L(A)$  -היות ו-  $y \in L(A)$  תהי ווון בקבל : $L(A) \subseteq L(G)$ 

 $.\hat{\delta}(q_0,x)=p'$  נסמן (גע פא להיות להיות להיות כאשר כאשר כאשר כאשר נסמן  $y=x\sigma$ 

 $.\hat{\delta}(q_0,y)=\deltaig(\hat{\delta}(q_0,x),\sigmaig)=\delta(p',\sigma)\in F$  :מטענת עזר 2 מתקיים  $q_0\Rightarrow^*xp'$  בנוסף.

 $.q_0 \Rightarrow^* xp' \Rightarrow x\sigma = y$  הזירה הגזירה ב-G כלל הגזירה לכן, קיימת ב-G כלל הגזירה כלל הגזירה לכן, קיימת ב-g

 $L(A) \subseteq L(G)$  כלומר, אכן

כיוון שני:  $q_0 \Rightarrow^* w$  מהצורה u מהצורה לפחות 1 מזירה לפחות 1, אזי קיימת  $u \in L(G)$  תהי באורך לפחות 1 כיוון שני:  $u \in L(G)$  תהי  $u \in L(G)$  הוא משתנה, ו-u הוא טרמינל).

 $B \in V, u \in T^*$  כאשר: uB מטענת עזר  $\beta$  בהכרח מהצורה מטענת עזר  $q_0 \Rightarrow^* \beta \Rightarrow w$  נרשום

. כלומר, הצעד האחרון הוא מהצורה  $w \mapsto w$  (כמובן ש-w טרמינלית).

 $B o \sigma$  בלומר, בהכרח בצעד הזה השתמשנו בכלל גזירה מהצורה כלומר,

ולכן:  $\hat{\delta}(q_0,u)=B$  נקבל עזר עזר מטענת מטענת אין לנו כלל אחרת אין אחרת שכן  $\delta(B,\sigma)=g\in F$  מהבנייה, בהכרח

$$\hat{\delta}(q_0, w) = \delta(\hat{\delta}(q_0, u), \sigma) = \delta(B, \sigma) = q$$

. כנדרש,  $w \in L(A)$  נקבל,  $q \in F$  היות ו-

## מכללה עבור אפסילון 2.5

 $?\epsilon\in L$  ומה אם

L(G') = L(A) כוכיח כמו קודם, החדש לדקדוק ונקרא הכלל את הכלל את נוסיף את אבל כעת נוסיף את נבנה דקדוק את נוסיף את הכלל

החדש:  $w=\epsilon$  יש לנו את כלל הגזירה החדש:  $w\neq\epsilon$  הוכחנו כבר, ועבור הראשון  $L(A)\subseteq L(G')$  הוא פשוט. לכל  $\epsilon\in L(G')$  הוא פשוט. לכל הגזירה החדש:  $q_0\Rightarrow\epsilon$  ולכן  $q_0\Rightarrow\epsilon$  כלומר

הכיוון השני  $L(G')\subseteq L(A)$  יותר קשה.

כפי שראינו לעיל, L(G), שלא היו מקודם. להראות שלא ולכן נותר להראות שלא ולכן נותר להראות שלא  $\epsilon \in L(A)$  שלא היו

 $w \in L(G)$  אז  $\epsilon \neq w \in L(G')$  אז כלומר, נראה שאם

. הגזירה סדרת במהלך במהלך בכלל בכלל השתמשנו הא הוא היחיד היחיד המצב הבעייתי היחיד הוא אם השתמשנו

בעזרת טענת עזר 1, זה יכול להתרחש רק בצעד הגזירה האחרון. (כי העלמנו את המשתנה).

 $q_0 \Rightarrow_G^* u q_0 \rightarrow_G u$  נסמן את סדרת הגזירה:

 $(l\sigma=u$  כעת, מכיוון ש $q_0\in F$  שכן (כאשר בצעד לפני האחרון בבעד לפני האחרון בבעד ( $\epsilon\in L(A)$  שכן (כאשר  $q_0\in F$  כעת, מכיוון אבל, היות ו- $q_0\to \epsilon$  ולכן כבר בצעד הזה יכולנו להשתמש בו ולהגיע אל שמבלי להשתמש בכלל  $p\to \sigma$  ולכן כבר בצעד הזה יכולנו להשתמש בו ולהגיע אל מבלי הכלל החדש, כנדרש.

זה מוכיח שבהינתן DFA ניתן לבנות דקדוק לינארי ימני.

#### בניית אוטומט בהינתן דקדוק 2.6

 $\epsilon - NFA$  בעזרת השני, בעזרת של הכנייה את נראה כעת, נראה

: מוגדרת:  $A_G=\left(Q=V\cup\{q_f\},\Sigma=T,q_0=S,\delta,\{q_f\}\right)$  כאשר כבנה לינארי ימני, נבנה לינארי ימני, נבנה ל

 $.\delta(A,\sigma)$  -לכל  $A o aB \in P$  אם  $\sigma \in T$  אם  $\sigma \in A$  לכל לכל

 $.\delta(A,\sigma)$  ל- ק לוסיף את אם , $A \to \sigma \in P$  אם

 $.\delta(A,\epsilon)$  -ל  $q_f$  את אם  $A \to \epsilon \in P$  אם

.כי אלו המצבים היחידים שהתווספו ל- $\delta(A,\sigma)$ -ים השונים.

גם את זה אפשר להוכיח באינדוקציה.

## דקדוק לינארי ימני ושמאלי 2.7

ישני ימני שבדקדוק המוגבל אח הכללים בו רק את קיימים ביותר. קיימים המוגבל המוגבל הוא המוגבל ביותר. קיימים בו רק את הכללים אח המוגבל ביותר. קיימים בו רק את הכללים אח המאלי שמאלי שמאלי המאלי אח בדקדוק לינארי שמאלי אח המוגבל ביותר. אח בדקדוק לינארי שמאלי שמאלי אח המוגבל ביותר. אח הכללים אח הכללים אח המוגבל ביותר. אח המוגבל ביותר. קיימים בו רק את הכללים אח המוגבל ביותר. אח המוגבל ביותר. אח המוגבל ביותר. קיימים בו רק את הכללים אח המוגבל ביותר. קיימים בו רק את הכללים אח המוגבל ביותר. אח המוגבל ביותר. קיימים בו רק את הכללים אח המוגבל ביותר. המוגבל ביותר. קיימים בו רק את הכללים אח המוגבל ביותר. המוגבל ביותר.

בהמשך נראה שאם מאפשרים גם לינארי ימני וגם לינארי שמאלי באותו דקדוק, כבר הגדלנו את כוח המודל ועברנו לדקדוק חפשי הקשר. כעת נוכיח שדקדוק לינארי ימני שקול לדקדוק לינארי שמאלי. ונקבל שלינארי שמאלי גם שקול לשפות רגולריות.

תהי שפה רגולרית, לכן, קיים דקדוק לינארי ימני G היוצר אותה. בגלל ש-L רגולרית, גם  $L^R$  רגולרית, ולכן קיים דקדוק לינארי ימני  $L^R$  שפה רגולרית, לינארי ימני  $L^R$  שיוצר את כלומר ב $L^R$  לינארי ימני  $L^R$  שיוצר את לינארי

:כך:  $G_L$  דקדוק לינארי שמאלי דקדוק לינארי כך:

 $G_L$  אל מהצורה  $G_R$ ייכנס מ $G_R$ ייכנס אל כלל מהצורה כל

 $A o B\sigma$ : עם היפוך עם אל היכנס מ $G_R$ ייכנס ה $A o \sigma B$ היפוך כל כלל כלל כל

. סענה:  $x \in L(G_L)$  אז כל בנייה תקרה פשוט הפוך. בהגיון אם הפכנו את נוכיח). בהגיון (לא נוכיח). בהגיון  $x \in L(G_L)$  אז כל בנייה תקרה פשוט הפוך. הוכחה: הכלה דו כיוונית באינדוקציה על אורך הגזירה.

L, אכן גוזר אכן השמאלי הלינארי הדקדוק ולכן ולכן  $L(G_L) = \left(L(G_R)\right)^R = (L^R)^R = L$  אכן גוזר אכן די לסיים בזה כדי לסיים את ההוכחה: בער השמאלי הבי השמאלי ולכן הדקדוק ולכן הדקדוק השמאלי השפה כנדרש.

 $A o\sigma B$  נמיר ימני. בדקדוק לינארי ימני. נמיר אותו נבנה את גוריתם הנובע  $A^R$ . נבנה את בנה את גוריתם הנובע מההוכחה: יהי (A, A, נבנה את בA, בר את בירון לינארי שמאלי לשפה.